

SINAXAR

În această lună, în ziua a douăsprezecea, pomenirea sfântului noului mucenic Ioan Valahul (Românul).

Acest sfânt mucenic a fost din Țara Românească, născut din părinți de bun neam și binecredincioși, pe la anul Domnului 1644, adică în vremea stăpânirii binecredinciosului domn Matei Basarab. La câțiva ani după ce acesta s-a mutat la Domnul (+ 1654), a venit la domnie în această țară Mihail Radu (zis Mihnea al III-lea), care, nemaiputând pridi cu plata haraciului și a birurilor grele cerute de stăpânitorii turci, s-a răzvrătit împotriva acestora, plănuiind să se unească cu voievozii țărilor creștine din jur și să scape țara sa de sub robia turcească. Dar sultanul turc Mahomed al IV-lea a trimis atunci împotriva lui oaste mare de turci și de tătari, care au biruit pe Mihnea și au făcut, ca și alte dăți, prăpăd și pustiire mare în biata țară, arzând, prădând și omorând, iar la ieșirea din țară au luat cu ei și o mare mulțime de robi dintre români, trecându-i peste Dunăre.

Acestea se petreceau în toamna anului 1659. Iar între cei robiți atunci s-a aflat și un tânăr, cu numele de Ioan, care nu avea decât 15 ani. Părinții lui, cărora nu li se știe nici numele și nici locul unde au trăit, îl crescuseră cu grijă, în frica lui Dumnezeu, și în iubirea de țară și de credința strămoșească. Pe deasupra, era voinic și chipeș; frumusețea lui feciorelnică atrăgea privirile tuturor, încât, pe drumul către Istanbul, un oștean turc mai bogat l-a cumpărat cu gând spurcat, vrând să-l silească spre păcatul blestemat al sodomiei. Dar tânărul s-a împotrivit cu scârbire și, în vâlmășeala luptei cu spurcatul agarean, l-a răpus, încercând să fugă. Fiind prins, a fost legat din nou și dus la Istanbul, unde l-au dat femeii turcului ucis; aceasta l-a dus în fața vizirului să-l judece, și acolo tânărul a mărturisit fără înconjur adevărul. Vizirul l-a predat atunci femeii văduve, pentru ca ea să facă cu dânsul ce va voi.

Stăpâna tânărului nu i-a luat capul, ci, văzându-l voinic și bun de muncă, l-a pus la început printre slugile sale; dar, văzându-l preafrumos la înfățișare, s-a aprins de drăcească poftă pentru el, ca oarecând femeia lui Putifar din Egipt pentru Iosif cel preafrumos și înțelept. Dorindu-l cu înfocare, a încercat la început să-l ademenească cu tot felul de făgăduințe, spunându-i că îl va lua de soț dacă el s-ar lepăda de credința creștină și s-ar face mahomedan. Dar el s-a împotrivit cu tărie uneltirilor acestei noi Dalile și a rămas nestrămutat în credința părinților lui și în curăția trupească. Iar ea văzând că nimic nu izbutește, s-a înfuriat și l-a dat eparhului (mai-marelui cetății), ca să-l pedepsească pentru uciderea soțului ei.

Acesta l-a azvârlit în temniță, supunându-l la înfricoșătoare chinuri; femeia venea zilnic la temniță, încercând necurmat să-l înduplece pe Ioan să-i facă voia, nădăjduind că ceea ce nu izbutiseră fărădelegile ei, vor face amenințările și chinurile. Dar viteazul tânăr nu s-a lăsat biruit nici de grozăvia chinurilor, pe care le-a îndurat cu bărbăție și cu ajutor de sus, rămânând până la sfârșit, ca un tare diamant, neclintit în credința creștină.

Văzând, așadar, femeia și prigonitorii că în zadar se ostenesc, au cerut vizirului să-l dea pe tânăr la moarte. Și, scoțându-l din temniță, călăii l-au dus spre o margine a Istanbulului, la locul numit pe atunci Parmak-Kapi (adică Poarta Stâlpului), lângă Bezesteni (adică piața marelui bazar al neguțătorilor); aici i-a pus gâtul în ștreang și l-au înălțat în spânzurătoare, omorându-l, în ziua de 12 ale lunii mai, într-o vineri înainte de înălțarea Domnului, din anul mântuirii 1662.

Așa a trecut către veșnicele locașuri tânărul mucenic român Ioan, în primăvara vieții sale, când avea numai 17 sau 18 ani. Trupul său feciorelnic va fi fost aruncat în apele Bosforului sau poate a fost îngropat de creștinii cucernici în vreun loc din jurul Istanbulului, unde numai Dumnezeu și sfântul însuși știe. Iar istoria scurtei dar pilduitoarei sale vieți a așternut-o în scris marele învățat grec Ioan Cariofil din Istanbul, care a trăit pe vremea sfântului, fiind martor al pătimirilor lui.

Cu rugăciunile noului mucenic Ioan Valahul, Doamne, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.